

	Јавна здравствена установа болница „Свети Врачеви“ Бијељина Српске Војске 53			ПР-10-059
	Процедура о пружању ДПСТ услуга на терену			
Страна 1 од 3	Издање: 2	Важи од: 2022-05-24	Одобрио Проф. др Златко Максимовић	Копија број Е

1. ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЈЕНЕ

Процедура о пружању ДПСТ услуга на терену.

1.1 Предмет процедуре

Предмет процедуре је пружање услуга на терену.

1.2 Подручје примјене

Ова процедура се примјењује само у ДПСТ центру ЈЗУ Болнице „Свети Врачеви“ Бијељина.

1.2 Надлежностизапримјену

За примјену процедуре надлежан је директор и савјетник у ДПСТ центру.

1.4 Искључења

Нема.

2. ВЕЗА С ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

2.1 Референтнидокументи

- Протокол ДПСТ центра.

2.2 Осталидокументи

- Анекс 1: Процјена ризика;
- Анекс 2: Информисани пристанак клијента;
- Анекс 6: Извјештај о активностима ДПСТ центра;
- Анекс 8: Анкетни упитник за мјерење задовољства клијента пруженим услугама у ДПСТ центру / организацији;
- Анекс 9: Евиденцијски протокол;
- Анекс 10: Формулар за информисани пристанак на примање ХИВ ПЕП-а;
- Анекс 14: Рјечник појмова;
- Анекс 15: Скраћенице;
- Кобатест.

3. ТЕРМИНИ И СКРАЋЕНИЦЕ

3.1 Термини

- **ДПТС центар** - мјесто гдје је кроз индивидуални приступ омогућено давање информација и савјета о ХИВ-у/АИДС-у, анонимно и добровољно ХИВ тестирање оних који желе да сазнају свој ХИВ статус, те пружање помоћи при упућивању ради медицинске, психолошке и социјалне помоћи.
- **ДПСТ савјетник** – особа која је прошла посебну обуку за ХИВ савјетовање. Поред пружања информација о ХИВ-у, савјетник помаже клијенту да направи избор о ХИВ тестирању на основу информација и у усвајању праксе безбједног понашања како би смањιο ризик преноса ХИВ-а и олакшао суочавање с психосоцијалним утицајем позитивног ХИВ теста.

Болница Бијељина	Страна 2 од 3	Издање:	Важи од:	ПР-10-059
		2	2022-05-24	

3.2 Скраћенице

- ДПСТ - добровољно, повјерљиво савјетовање и тестирање на ХИВ - представља повјерљив разговор клијента, који жели да се тестита на ХИВ и савјетника – посебно едукованог љекара.
- ХИВ - је вирус хумане имунодефицијенције, који слаби имунолошку отпорност организма нападајући и уништавајући ћелије имунолошког система и спречавајући га да се бори против других бројних инфекција.
- SW - сексуални радници.

4. ОПИС ПОСТУПКА

Већ дужи низ година ДПСТ центри и удружење *Partnerships in Health*/ Партнерство за здравље организују пружање услуга савјетовања и тестирања на ХИВ, кроз модел мобилног или теренског тестирања. Модел мобилног тестирања омогућава приближавање и пружање услуга савјетовања и тестирања на ХИВ кључним популацијама изван здравственог система, које проводе здравствени радници сертификовани за пружање услуге савјетовања и тестирања на ХИВ. Примјена овог модела омогућава приступ кључним популацијама у обиму који није могуће остварити у здравственом систему, као и задржавање квалитета услуге која се пружа клијентима од стране здравствених радника, сертификованих савјетника за савјетовање и тестирање на ХИВ, у окружењу које омогућује заштиту приватности и пружање услуге без стигме и дискриминације. Мобилно савјетовање и тестирање на ХИВ функционише на истим принципима као и савјетовање и тестирање на ХИВ које се проводи при клиникама или другим здравственим установама, а то су: добровољност, информисани пристанак, повјерљивост или анонимност, те помоћ у приступу здравственим установама ради његе и лијечења. Темељ мобилног савјетовања и тестирања на ХИВ јесте превентивно дјеловање, усмјерено на смањење ризичних понашања, рано откривање инфекције ХИВ-ом и правовремено лијечење обољелих те, посљедично, спрјечавање ненамјерног ширења ХИВ инфекције на друге. Провођење мобилног тестирања показало се као веома ефикасна метода не само у приступу кључним популацијама већ и у откривању значајног процента новооткривених случајева особа обољелих од ХИВ-а у Босни и Херцеговини. Предуслови који се морају испунити за провођење мобилног тестирања на ХИВ јесу добра сарадња са удружењима и фондацијама који могу квалитетно одговорити захтјевима послова организације и провођења мобилног/теренског тестирања, постојање потребних финансијских ресурса за пружање ове здравствене услуге, те доступност брзих тестова за теренско тестирање на ХИВ. Агенција за сертификацију, акредитацију и унапређење квалитета здравствене заштите Републике Српске развила је стандарде за акредитацију услуга добровољног, повјерљивог савјетовања и тестирања (ДПСТ услуге) на ХИВ2, који обухватају и омогућавају обезбјеђење квалитета услуга кроз модел теренског савјетовања и тестирања на ХИВ. Удружења и фондације који се желе укључити у пружање услуга савјетовања и тестирања на ХИВ морају обезбиједити квалитет пружене услуге и морају бити акредитовани за пружање такве услуге. Обезбјеђење квалитета услуга које пружају удружења и фондације постиже се кроз постојање одговарајућих процедура рада, запошљавање здравствених радника - сертификованих савјетника за пружање услуга савјетовања и тестирања на ХИВ, који испуњавају законом предвиђене обавезе, те процес акредитације код агенције задужене за сертификацију, акредитацију и унапређење квалитета здравствене заштите Републике Српске. Савјетовање и тестирање на терену обавља едуковани савјетник за ДПСТ са едукацијом за рад на терену. Мобилни тимови праве план за рад на терену на основу потреба и у сарадњи са овлаштеним лицима затворских јединица, представницима удружења и фондација, итд. Предности савјетовања и тестирања на терену су многобројне:

- лакша доступност ДПСТ за већи број особа које се налазе у посебном ризику за ХИВ;

Болница Бијељина	Страна 3 од 3	Издање:	Важи од:	ПР-10-059
		2	2022-05-24	

- могућност да се ДПСТ обавља континуирано у оквиру редовних теренских активности;
- успостављање повјерења на терену између савјетника и клијената;
- могућност брзе интервенције – едукације;
- могућност утицаја на промјену;
- могућност ступања у контакт и са другим особама из окружења;
- могућност успостављања система који повезује клијенте са другим организацијама и институцијама у циљу пружања подршке.

Поред набројаних предности, *outreach* ДПСТ има и своје слабости и ограничења:

- некомфорни услови за рад;
- кориштење само једне врсте тестова – брзи тестови;
- ограничено је вријеме за савјетовање и тестирање;
- присуство страха од евентуалног сазнања особа из окружења или нпр. „колега са посла“ код SWo ХИВ статусу;
- губитак или забрана рада у случају позитивног резултата код SW, и повећање трошкова радозбог организовања теренског рада и набавке мобилне опреме.

Након спроведеног посттест савјетовања даје се савјет клијенту, ако није до сада, да се вакцинише против хепатитиса Б.

5. ПРИЛОЗИ И ОБРАСЦИ

5.1 Прилози

Нема.

5.2 Обрасци

Нема.

